

Максимець Світлана Миколаївна
кандидат психологічних наук, доцент,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
м. Житомир

Заборчук Наталія Вікторівна
в.о. директора Комунальна установа
«Інклюзивно-ресурсний центр»
смт. Черняхів, Житомирська обл.

ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Одним із пріоритетів сучасної реформи освіти в Україні є впровадження інклюзивної освіти, яка має на меті гарантувати право дитини на відповідну освіту та навчання незалежно від її психофізіологічних особливостей шляхом зміни ставлення до дітей з особливими освітніми потребами. Закон України «Про освіту» визначає поняття інклюзивне середовище – це «сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей». [1] Іншими словами, у школі має бути комфортне середовище, в якому всі діти можуть навчатися разом, готове прийняти кожну дитину в будь-який момент, прагнучи створити максимально сприятливі умови для розвитку їх особистісного потенціалу.

Створення інклюзивного освітнього середовища в навчальних закладах є невід'ємною частиною гуманітарної політики країни, яка свідчить про готовність її суспільства до свідомого захисту невід'ємних прав людини та про те, що сьогодні Україна поступово входить у освітній процес.

Запровадження інклюзивної освіти, у свою чергу, сприяє підвищенню уваги громадськості та поваги до різноманітності та унікальності кожної дитини, що, у свою чергу, забезпечує кращу якість освіти для всіх, засновану на співпраці та толерантності.

Завдання вчителів – не лише надати інформацію, а й бути готовим її інтерпретувати, відповідати на всі запитання батьків, допомагати подолати їм психологічні бар'єри: тривогу, недовіру, підозру. Важливо проявити свою підтримку і розуміння, вислухати батьків, дати їм можливість висловити свої почуття.

Умовами, необхідними для створення інклюзивного середовища в закладах загальної середньої освіти, є:

1. Забезпечення ресурсами для інклюзивної освіти: законодавство, програмно-методичне, інформаційне, матеріально-технічне.
2. Надання невідкладної методичної допомоги та підтримки педагогам-фахівцям спеціалістами психологічних служб відділів освіти та інклюзивно-ресурсних центрів.
3. Адаптація і модифікація навчальних програм, навчальних матеріалів, методики їх подачі, адаптація і модифікація оцінювання навчальної діяльності, тощо.
4. Розробка універсального дизайну та раціональних адаптацій для забезпечення особистісно орієнтованого навчання в навчальних закладах, де кожна дитина, незалежно від своїх здібностей, може досягти успішної ситуації (адаптація та модифікація навчальних програм, навчальних матеріалів, їх методи навчання, адаптація та модифікація оцінювання навчальної діяльності тощо)
5. Запровадження педагогіки партнерства, яка включає спілкування всіх учасників навчального процесу, їх командну роботу для досягнення результатів, що призводить до створення сприятливого соціально-емоційного клімату в навчально-виховному процесі.

6. Створення фізичного простору (ліфти, пандуси, ліфти, достатнє освітлення, звукоізоляція тощо), який дозволить дітям пересуватися безпечно та відчувати себе комфортно [2].

Важливо не лише реабілітувати дітей, які потребують спеціальної освіти в Україні, інтегруватися в суспільство, почуватися захищеними, а й змінити суспільну свідомість. Всі діти можуть успішно навчатися в інклюзивному середовищі. У той же час перебування дітей з особливими потребами в класі не створює соціального неблагополуччя для інших дітей, і від цього кожен отримує користь. Діти з особливими потребами мають можливість інтегруватися в суспільство, спілкуватися, мати більш складні навчальні програми, ніж діти в спеціальних закладах, і продовжити навчання в середній школі.

В інклюзивному середовищі всі діти вчаться бути толерантними до своїх однолітків, бачити в першу чергу людей і поважати тих, хто відрізняється, а не лише їхні недоліки чи таланти.

Інклюзивно-ресурсні центри – це заклади, які забезпечують реалізацію цього права шляхом комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини, надають психолого-педагогічні, корекційно-розвивальні послуги та систематичну кваліфіковану підтримку, як посередник між школою та сім'ями дітей з особливими освітніми потребами.

Педагогічні працівники центрів беруть безпосередню участь у розробці індивідуальних програм розвитку дітей з особливими освітніми потребами в колективі супутніх навчальних закладів, а комплексна оцінка психолого-педагогічного розвитку дитини безпосередньо визначає її подальший розвиток. Необхідно створити вид освіти та розумні умови для реалізації її права на освіту.

Список використаних джерел:

1. Закон України « Про освіту »// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2017. - № 30, ст.1

2. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наук. праць. - № 6 (8). – К.: Університет «Україна», 2009. – с.17 – 18.